TAE2024

Tilannekatsaus maatalouden tukikokonaisuuteen ja maatalousyrittäjien rahoitusasemaan

Maatalousjaosto 13.10.2023

Martti Patjas, MMM

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen kokonaisrahoitus* eri kausina

Milj. euroa vuodessa keskimäärin	Rahoituskausi 2014-2020, milj. €/vuosi	Kausi 2023-2027, milj. €/vuosi	Muutos
Suorat tuet:	**523**	**523**	
- tuotantosidonnaiset tuet	103	102	-1 %
- ekojärjestelmät	-	86	-
- nuoret viljelijät	10	13	+31 %
- muut kohteet (tuotannosta irrotettuja)	410	321	-22 %
Kansalliset tuet: (eivät sisälly CAP-suunnitelmaan)	**349**	**350**	
Maaseudun kehittämisrahoitus:	**1 139**	**1 173**	
Pinta-ala- ja eläintuet	884	853	
- luonnonhaittakorvaukset	528	500	-5 %
- ympäristökorvaukset (sis. ei-tuot. investoinnit)	250	203	-19 %
- luonnonmukainen tuotanto	50	76	+52 %
- eläinten hyvinvointikorvaukset	55	74	+35 %
Maatalouden rakennetuet	110	136	+24 %
Muu maaseudun kehittäminen	146	183	+25 %
RAHOITUS YHTEENSÄ	**2 011**	**2 045**	

** Ei sisällä siirtymäkauden 2021-2022 rahoitusta, ei vuosina 2014-2023 maksettuja maatalouden poikkeuksellisia kriisitukia, eikä nykyisen hallitusohjelman mukaisia sopeutumistoimia.*

Maatalouden tukikokonaisuuden uudistettu maksuaikataulu (1)

- Maataloustukien kokonaisuus on uudistunut vuosille 2023-2027 – myös hakemus- ja toimeenpanovaiheet ovat muuttuneet merkittävästi
- Valtaosa tuista perustuu peltolohkoihin ja viljelijän toimenpiteisiin niillä
  - Viljelijä voi aiemmasta poiketen muuttaa pinta-alatukien hakemustaan olosuhteiden muuttuessa vuosittain aina lokakuuhun asti
  - Lisäksi tukiehtojen noudattamista ohjataan ja varmistetaan uudella digitaalisella satelliittiseurannalla, jolla on uudenlaiset käsittely- ja selvitysvaiheensa
- Myös EU-eläintukien reunaehdot ja käsittelyprosessit ovat muuttuneet
- Toimivalta ja vastuu maksujen toimeenpanosta ja aikataulusta on Ruokavirastolla EU-säädösten ja kansallisten säädösten mukaisesti

Maatalouden tukikokonaisuuden uudistettu maksuaikataulu (2)

- Keskeisiä maksujen muutoksia:
  - Luonnonhaittakorvaus maksetaan joulukuussa (aiemmin ennakko lokakuussa)
  - Luomukorvauksen ennakko maksetaan marraskuussa (aiemmin lokakuussa)
  - EU-eläinpalkkioiden ensimmäinen erä helmikuussa (aiemmin 1. erä joulukuussa)
- Vuoden 2023 eläin- ja pinta-alatuista maksetaan saman vuoden loppuun mennessä arviolta noin 77 %, kun aiemmin osuus oli noin 87 %
- Ruokavirasto on **syksyllä 2022** tiedottanut vuonna 2023 toteutuvista keskeisistä maksuaikataulun muutoksista. Sen jälkeen on toistuvasti tiedotettu tarkemmista yksityiskohdista ja tukijärjestelmäkohtaisista tarkennuksista

Maatalousyrittäjien investoinnit ja rahoitusasema

- Maatalouden keskeisimmät vuotuiset rahoituskohteet ovat kone- ja rakennusinvestoinnit, maanhankinnat sekä sukupolvenvaihdokset
- Investointien ja sukupolvenvaihdosten tahti on hidastunut ja maatalouden lainakanta on kääntynyt laskuun. Alueelliset erot ovat samalla kasvamassa.
- Korkomuutokset kannustavat nyt lyhentämään lainoja mahdollisuuksien mukaan, kannattavuuskriisin vuodet näkyvät hoitamattomien lainojen osuuden nousuna
- Oy-muotoisia on yhä alle 3 % maatiloista, mutta niiden osuus koko maatalouden lainakannasta on jo lähes 30 % ja osakeyhtiöiden lainakanta on kasvussa
- Maatalouden rahoitusaseman on nähty tiukentuneen viime vuosina, mutta silti hyvät ja järkevät investointihankkeet saavat edelleen rahoitusta
- Rahoitusasemaan vaikuttavat mm. finanssikriisistä alkanut sääntelyn lisääntyminen ja maatalouden yleisesti heikko kannattavuus sekä erilaisten riskien lisääntyminen (mm. tautiriskit ja laajentuvan tuotannon hallintaan liittyvät riskit)